

(א) [לעיל 5: כחצות פ"א, 5] סנהדרין ו' ג' לקמן ק"י: כחצות פ"א: (א) כלאים פ"ז מ"ד ר"י ימות פ"ג, (ד) ז"ב ב' [ו'ש"ק], (ה) ז"ב אלו מלאו דף ג' פ"י פ"י בית חיים ללמוד לכן אומנות להפטרם בו ומוקות ומורות כמצי ברש"א דקד"ק, (ו) [ד"ה שפנים], (ז) מיתר, (ח) [ד"ה שפנים], (ט) [ד"ה השתא], (י) [ד"ה וסגרי].

הגהות הב"ח

(א) הוב"ב ד"ה מיהר וכו' דר"מ היא דלאן וכו'; (ב) בא"ד מיהר קשה מיהר את הטמא כ"ל: (ג) בא"ד והא דבעי הכא לאוסמו דר"מ דדאין וכו': (ד) בא"ד ואין זה אלא גרס: (ה) ד"ה מחילת וכו' שאין זה משנה:

גליון הש"ס

תוס' ד"ה מחיצת וכו' כבה החיא משנה בהמספך. ע"י לקמן דף קטו ע"ב מוס' ד"ה ל"ז ב':

רבינו הגנאל

בית חיייהם את הדרך זו וגמילות חסדים אשר לכו זה ביקור חולים בה זו קבורה ואת המעשה זו קבורה אשר יעשו זה לפנים משורת הדין. ריש לקיש אחוי דינר לר' אלעזר אמ' ליה מפליא הוא אמ' ליה חזי דעלך סמיכנא, אמ' ליה לבמאי אמ' ליה דאי משתבה בישא מייחיבנא לך, והא את הוא דאמרת מאן הוא תנא דדאין דינא דגראמי ר' מאיר, מאיר לאו ר' מאיר ולא סבירא לך כוותיה, אמ' ליה לא בר' מאיר וסבירא לו כוותיה, ורייקיני הי ר' מאיר אילימא הא תנא דתנן דן את הדין זוכה החיוב חיוב הזכאי כולו, ורחיקן הא ר' אילימא והוא שנטל ותנן ביד. אלא לצבוע לו אדום וצבעו שחור, חדין דילמא שני התם בדידים קא עביד, אלא הא מחיצת חסדים שנפרצה אומ' לו לבעל הכרם גרוד נתייש ולא גרד הרי זה קידש וחייב באחריותו, פ"י חייב לשלם הורע קדימא לן זה סומך לגרד ויורע זה סומך ונטע, וכיין שפירש הגרד נתערבו ונאסר תבואת הכרם והורע ומפני שלא גרד גרם לזרע והוא, לפיכך מחייב בעל הגרד לשלם דמי הורע שנאסר נתברר כי אג"פ שלא עשה מעשה בדידים אלא ישב ולא גרד וגרם הוה לחבירו חייב וכן הלכה. מתני'. נתן צטר לצבוע והקדיחתו יורה נתון לו דמי צמורה, צבוע כפור כולו. פ"י חייב כולבוס, ופ"י כולבוס

הגזול עצים פרק תשיעי בבא קמא

ק.

בית חיייהם. (א) תלמוד תורה: זיקור חולים וקבורה. פרכין באלו מציאות וצ"מ [ג]: היינו גמילות חסדים ומוקי לה ביקור חולים צנן גילו ונטול אחד מששים בחלו וקבורה צוקן ואינו לפי כבודו ואפילו הכי חייב: **שנשא ונתן ציד**. וזכה את החייב שהיה לו משכון ללמוד ממנו ונטול

HebrewBooks.org © Moznanim Publishers. No commercial use allowed.

בית חיייהם את הדרך זו וגמילות חסדים ילכו זו ביקור חולים בה זו קבורה את המעשה זה הדין אשר יעשו זו לפנים משורת הדין ריש לקיש אחוי ליה דינרא לרבי אלעזר אמר מעליא הוא אמר ליה חזי דעלך קא סמיכנא א"ל כי סמכת עלי מאי למימרא דאי משתבה בישא בעינא לאיחלופי לך והא את הוא דאמרת רבי מאיר הוא (א) דדאין דינא דגראמי מאי לאו ר' מאיר ולא סבירא לן כוותיה א"ל לא ר' מאיר וסבירא לן כוותיה הי רבי מאיר אילימא רבי מאיר (ר' ל' ב' פ' סימן) דתנן את הדין זוכה את החייב חייב את הזכאי טימא את הטהור טיהר את הטמא

לפנים משורת הדין עבד ברתני (רב יוסף) והודעת להם וגו'. והך ברייתא מיימי נמי צפרק אלו מציאות (צ"מ דף ג'): גבי זקן ואינו לפי כבודו ורבי ישמעאל בר' יוסי לפנים משורת הדין עבד דתני כו' אכל צסוק פרק האומנים (שס דף פג). גבי רבה בר

רב הונא דשקליניהו לגלמייהו דהנרו שקולאי לא מיימי לה אלא מיימי למען חלך צדך טובי' ומפ' הר"י מאורלייני"ש ללא שייך לפנים משורת הדין אלא צדכר שאחיים חייבין וזה פטור כמו רבי חיילא דהכא ור' ישמעאל ברבי יוסי באלו מציאות (שס דף ג'): אכל בהיא דרבה בר רב הונא אין חילוק בינו לזין אחרים ואין גראה דצפרק אלו מציאות (שס דף נד: ושס) אמר דעבד לפנים משורת הדין גבי הא [דאזוהי] דשמואל אשכחניהו להנך חמרי צמדצרה אהדיניהו למרייהו לצמר מריסר ירחי שתא ובהיא פטרי כ"ע וי"ל דהנהו שקולאי לא שייך לפנים משורת הדין כיון שעשו לו היזק גדול בפשיעה ששיצרו לו חצית של יין: **אחוי דינר ר' אלעזר**. ריך למיגמר לא היה מחויב דמשמע גבי ר' חיילא דעבד לפנים משורת הדין והא דקאמר (א) (מר) חזי דעלך קסמיכנא אפילו לא אמר הוה מחייב

כמו ר' חיילא דאע"ג ללא אמרה ליה הוה מחייב אי לאו משום דלא הוה ריך למיפך ורב אלפס כתב דלעולם לא מחייב עד שיאמרו לו: **טימא את הטהור**. אע"ג דאמר בהניזוקין (גיטין דף נב:): המטמא והממעה והממנך בשוגג פטור הכא אית ליה לחיובי אע"ג דשוגג הוה מההיא טעמא דמחייב התם במוזיל למי"ד היזק שאין ניכר לא שמה היזק כדי שלא יחא כל אחד ואחד הולך ומטמא טהורומו של חצירו הכא נמי חייב כדי שידקדק צדין יפה ולמ"ד נמי שמה היזק ושוגג פטור כדי שידעו הכא חייב דליכא למיחש להכי דאפילו טיהר את הטמא ועירבו עם פירותיו ליכא למיחש שמה אחי"כ לא יודיענו שהן מטמאים דכיון שדיין זה חכם וצבל הוראה ודאי וידיענו: **טיהר את הטמא מה שעשה עשוי וישלם מבתו**. א"ל ליישב מיהר את הטמא צבוע עיין אלא כשעירבו עם פירותיו כדמפרש במסקנא: **צפ' אחד דיני ממונות** (סנהדרין דף ג: ושס) וצפרק עד כמה (בכורות דף נח: ושס) דאם הן בעיין לא מה שעשה עשוי ולא ישלם מצימו שייך בהן והא דלא מפרש הכי אלא כי מוקי לה כשנשא ונתן ציד לאו משום דמיעיקרא לאו צהכי עסקינן אלא דמיעיקרא לא איירי כשעירבן חכם אלא הצעלים אכל במסקנא קאמר שהחכם צעלמו עירבן וצכורות שצא ליישב וישלם מצימו צטיהר את הטמא כשעירבו עם פירותיו איירי כשעירבו עם פירות מועטים וצכנהדרין שצא ליישב מה שעשה עשוי איירי כשעירבו עם פירות מרובים ומצטלו הטמאים ברוב דמרוייהו ליכא לאוקמי בעינן אחד דפשיטא דצמקום מה שעשה עשוי שהוא טהור לא שייך ישלם מצימו וא"ת למאי דבעי לאוקמי כר"מ היכי מצטלטים הטמאים ברוב והא ס"ל לר"מ בהניזוקין (גיטין דף נד:): גבי אגוזי פרך ורימוני צאדן נפלו ונתפצעו אפילו שוגג לא יעלו וי"ל דשוגג כי האי שעשה ע"פ חכם לא קניס ר' מאיר א"כ התם דוקא שנתפצעו אחר הנפילה שחאסרו צמחילת מערבונן קאמר ר' מאיר ללא יעלו אכל חכם שנתפצעו קודם שנתערבו מודה ר"מ דשרי לר"ן בהך מילתא דוקא דדאין דינא דגראמי אתיא כר"מ ותימא מאי צבע ובעי מהכא דר' מאיר (ה) דדאין דינא דגראמי ואמאי מוקי לה נמי כשנשא ונתן ציד בלא נשא ונתן ציד חייב אפילו לרבנן דלא דיני דגראמי כיון דצמחיריה צעלמא קם דינא דממוכה צפרק אחד דיני ממונות (סנהדרין דף ג: ושס) דקאמר אי אמרת צשלמא טעה צדכר משנה אין חוזר אלמא קם דינא היינו דקמפחד ר"ט אלא אי אמרת חוזר לימא ליה כיון דאילו הואי פרה [קמן] הוה הדרא השתא נמי דינך לאו דינא ולא כלום עבדת והתם ע"כ אתי כרבנן דלר"מ דדאין דינא דגראמי אע"ג דאילו הואי קמן הוה הדר היה לו להמחייב כמו מראה דינר לשולחני דחייב אע"ג דאילו הוה קמן הוה מהדר ליה וי"ל דלעולם היא סוגיא כר"מ ולא דמי למראה דינר לשולחני דכיון שהראהו לשולחני שוב לא היה לו להראותו לאחר אכל גבי פרה כשחאסרה לו חכם זה לא היה לו למחר להאחילה לו כלבים או לערסם עם פירות והיה לו לישאל עדיין לנחם אחר ומיהו קשה מטיהר (א) הטמא אמאי מחייב חכם אפילו לר"מ צמה שעירבו צעל הצית עם פירות נימא כיון דאילו לא עירבו הוה הדר השתא נמי לאו כלום עבד וכן צרישא דרך דין את חכם צפ' עד כמה (בכורות דף נח:): דתנן מי שאינו מומחה וראה את הבכור ונשחט על פיו הרי זה יקצר וישלם מצימו ואמאי נימא כיון דאילו לא נשחט היה מותר השתא נמי לאו כלום עבד וע"כ דע"כ סוגיא דהכא ודכורות ללא כרז חסדא דהא משמע דלתיבא דר"מ ניחא ליה בלא נשא ונתן ציד אלא כרז ששת וא"כ כיון דמה שעשה עשוי משום דאיירי דטעה צשיקול הדעת דממוקי לה רב ששת צריש סנהדרין (דף א:): למה נמחייב הדיין לרבנן צמאי דנגע ציה שרך הלא בלאו הכי מה שעשה עשוי ועוד היכא דקם דינא למה לא ימחייב אפילו לרבנן דלא דיני דינא דגראמי מ"ש מכהנים שפיגלו צמקדש דמוזין חייבין צין לר"מ צין לרבנן אע"ג דצדכור צעלמא מייפסל ולא חשיב דינא דגראמי וגראה לפרש דכל היכא דקם דינא אפילו צדכור חשיב כמעשה ולא כגרמא ומחייב אפילו לרבנן אכל היכא דאילו הוה קמן הוה הדר כגון מראה דינר וכגון טעה צדכר משנה לר"מ חייב ולרבנן פטור דהא ודאי גרמא הוה מה שהאכילו אחרי כן על פיו או מה שעירבו עם פירותיו וסוגיא דסנהדרין צרבנן והא דבעי הכא לאוכוחי לר"מ (א) דאין דינא דגראמי מטיהר את הטמא דחייב חכם צמה שעירבם צעל עם פירותיו ומחייב את הזכאי דחייב חכם אמאי דשילם זכאי אחר כך אכל טימא את הטהור וזכה את החייב צדכורו של חכם מה שעשה עשוי חייב לשלם אפילו לרבנן דלא דיני דגראמי וכן צפרק עד כמה (בכורות דף נח:): דקאמר לימא תנן סתמא כר"מ משום טיהר את הטמא וחייב את הזכאי קאמר ולא משום טימא את הטהור וזכה את החייב והא דמפרש התם לשנויי מתני' כרבנן טימא את הטהור דנגע צה שרך זוכה את החייב שהיה לו משכון ונטלו הימנו אגב אחריינא מפרש להו א"כ סוגיא דהתם כרז חסדא ומפרש האמת ורישא דמי שאין מומחה וראה את הבכור ונשחט על פיו לאו דוקא אלא הוא עצמו שחטו וצ"ע לרבנן מ"ש דפטרי צשורף שטרות חצירו מטימא הטהור וכהנים שפיגלו דלא חשיב דינא דגראמי דמה לי אם גורם לו הפסד ע"י ששורף שטרותיו ומה לי ע"י דיבורו וי"ל דדיבור חשיב כמעשה והוי מוקי צגוף הממון צדיים אכל צשורף שטר אינו נוגע צגוף הממון וניירא צעלמא הוה דקלי מיימה ואין (א) אלא גרם צעלמא ועוד וי"ל דסוגיא דהכא ודכורות ללא כרז ששת אלא כרז חסדא ללא קם דינא צדיבורי צעלמא ואיירי צנשא ונתן ציד כדמוקי התם רז חסדא אלא דס"ד דמי' דנשא ונתן צעל דינין ודחי דחייב צנשא ונתן ציד הדיין עצמו: **שאני התם דבידיים עביד**. תימא ודקארי לה מאי קארי לה וי"ל משום דאין האמר משתנה מיד כשנתן צסממנין דאין קולט הצבע מיד עד צ' ימים או ג' וגרמא צעלמא הוה דומה למסך גפנו שאין מוזיק עד אחר זמן וצתרוייהו משני צדיים קעביד ומ"מ מסך גפנו לא מוזיק כל כך צדיים כמו צממר לצבע לפיכך הציאה אחר כך: **מחיצת הכרם שנפרצה בו**. אור"ת שאין (א) משנה צשום מקום אלא ציימתא היא ומ"מ דייק דלמאי כר"מ * מכה היא משנה דהמסך דלעיל דפליגי התם צספיא ר' יוסי ור"ש ואמרי אין אדם אוסר דבר שאין שלו וא"כ ציימתא דמחילת הכרם כר' יוסי ור"ש לא אחיא אלא כת"פ דידהו דהיינו כר"מ דסתם משנה ר"מ היא וא"ת ומאן תנא דפליגי אדר"מ צדינא דגראמי דרבי יוסי ור"ש לא פליגי אלא משום דאין אדם אוסר דבר שאין שלו ורבנן דפליגי אדר"ש צדכר הגורם לממון ליכא למימר דיש חילוקין כדפרישית צמרובה (לעיל דף ע"א:): וי"ל דההוא תנא צפרק המניח (לעיל דף ג:): דקתני שחטו ונתנו צממתה מה שעשה עשוי פליג אר"מ דמשמע דיש לפטור יותר צשורף שטרותיו מצשחטו ולמאן דדאין דינא דגראמי אמר לעיל דמנצי ציה דמי שטרף מעליא:

אומר

עין משפט
נר מצוה

ע"א א מיי פ"י מהל' שטרות הלכה ה סמג ע"ש פ"י טו"ש"ע ח"מ ס' טו סעיף ו':

פ ב מיי פ"י מהל' חובל ומוק הלכה יא ועיין בהשגות וצ"מ סמג ע"ש ע טו"ש"ע ח"מ ס' שפ סעיף א':

פא ג ד מיי פ"י מהלכות סנהדרין הלכה ג סמג ע"ש ו טו"ש"ע ח"מ ס' כה סעיף ג':

פב ה מיי פ"י מהל' הלכה ח סמג ע"ש פ"י טו"ש"ע ח"מ ס' רנא סעיף מ':

מוסף רש"י

בית חיייהם. ללמוד להם אומנות להפטרם בו, מוקות ומורות כמצי בהישיא דקד"ק (ב"ם ל'). דדאין דינא דגראמי. המחייב את הגורם הפסד לחצירו (בכורות א'). שנטל ונתן ביד. שנטל הוא המשותף ממנו ציד ופרשו לבעל דין (בכורות ב'). הרי זה קידש. לשון פן מוקדש (דברים כב) אסר מנחות חצרו ומייב לשלם (יבמות א'). מחיצת הכרם. שסמך לשדה הלן של חצירו (ב"ב ב').